

ATEITININKAI

ATEITININKŲ FEDERACIJA

J.a. kodas: 191956728

Adresas: Laisvės al. 13, LT- 44238 Kaunas

Kontaktai: tel. +37069928557, el. p.: af@ateitis.lt

Lietuvos Respublikos Seimo nariams

2023-12-22

POZICIJA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI ATSKAITINGŲ EKSPERTINIŲ- PATARIAMŲJŲ INSTITUCIJŲ SISTEMOS PERTVARKOS KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO

2023-12-22

Vilnius

Ateitininkų federacija, būdama viena seniausių ir didžiausių Lietuvoje veikiančių jaunimo organizacijų, nepitaria siūlomai Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingų ekspertinių-patariamųjų institucijų sistemos pertvarkos koncepcijai dėl žemiau išvardintų priežasčių:

1. Ekspertinės-patariamąsios institucijos, kurios yra ekspertės ir patarėjos valstybės ir visuomenės gerovės bei pažangos, kultūros, kalbos, šeimos, sveikatos ir švietimo srityse atlieka unikalų vaidmenį padedant formuoti valstybės politiką atitinkamais klausimais. Šios pertvarkos tikslas yra „suformuoti nuoseklią ir koordinuotą ekspertinių-patariamųjų institucijų sistemą, užtikrinančią, kad šios institucijos tinkamai įgyvendintų savo pagrindinę misiją – remiantis išimtinai ekspertinėmis žiniomis, atitinkamose srityse patarti Seimui, Respublikos Prezidentui, Vyriausybei, valstybės ir savivaldybių institucijoms, visuomenei.“ Tačiau įžvelgiame grėsmę, kad apjungus šias institucijas į Gerovės agentūrą ir jai vadovaut paskiriant profesionalų vadybininką, per konkursą atrinktą į pareigas valstybės tarnybos įstatymo numatyta tvarka, gali atsirasti sąlygos veikti šių institucijų veiklą ir priimamus sprendimus, taip naikinant nepriklausomą ir ekspertinę jų prigimtį.
2. Išskirtinė yra Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) padėtis, nes ji gali priimti norminius ir individualius teisės taikymo aktus, o siūlomoje koncepcijoje to daryti nebegalėtų, nes agentūrai nebus priskirta teisėkūrinė funkcija, o buvę VLKK teisėkūriniai įgaliojimai bus perduoti kitoms valstybės institucijoms. Taigi, neliktų specializuotos ekspertinės institucijos, kuri spręstų, kaip nurodo Lietuvos Respublikos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos įstatymas, Valstybinės kalbos įstatymo įgyvendinimo klausimus, nustatytų lietuvių kalbos tvarkybos kryptis, spręstų lietuvių kalbos norminimo ir kodifikavimo klausimus, rūpintųsi visuomenės kalbos kultūra – kalbos būkle švietimo įstaigose, visuomenės informavimo priemonėse (žiniasklaidoje), leidyboje, mokslo veikloje, viešajame gyvenime ir kitose srityse ir etc. Ateitininkų federacija, kurios vienas iš penkių pamatinių principų yra tautiškumas, nepitaria VLKK, kartu su kitomis ekspertinėmis-patariamosiomis institucijomis, reorganizavimui į „Gerovės agentūrą“, nes nėra aišku, kas naujoje koncepcijoje perimtų prieš tai išvardintas VLKK funkcijas.

3. Galiausiai, svarbu pažymėti, kad visos ekspertinės-patariamosios institucijos savo srityse prisideda prie Lietuvos itin svarbių vertybių išsaugojimo. Sujungus institucijas, kurios padeda užtikrinti pamatinių konstitucinių bei nacionaliniam saugumui svarbių vertybių išsaugojimą, būtų sumažinta šių institucijų laisvė kritiškai vertinti valdžios atliekamus veiksmus. Tai ypatingai svarbu atsižvelgiant į nūdienos geopolitinę situaciją, kai mažiau nei už tūkstančio kilometrų nuo Vilniaus vyksta karas, kurio šalies – agresorės kaimynais esame ir mes. Ir nors kalbama apie visuotinės gynybos svarbą bei visuomenės atsparumo didinimą, tokios reformos prie šių tikslų neprisideda.

Generalinis sekretorius

Ignas Kriaučiūnas